

Εβδομήντα σελίδαι
ζεχιαχιετραρά.
Ιω. Σπαθάρη
Θεοφάνεια 21/1936
σ. 162-166

εστειλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Πύλην τοῦ Κράτους, τὸ δὲ πτῶμα αὐτοῦ ἐτάφη ἐνταῦθα.

Ἐκκινήσαντες καὶ ἐντεῦθεν καὶ διελθόντες πρὸς δυσμάς τὰ καλῶς καλλιεργούμενα καὶ ἀκμάζοντα χωρία ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον Τυρούλον (Τυρολόνης).

Περιγραφὴ τοῦ ἀρχαίου φρουρίου Τυρολόνης.

Ο κτίων αὐτοῦ εἶναι δ Γιάνκο νήσος τοῦ Μαδιάν, ὡς λέγουσιν. Ο πρῶτος πορθητής αὐτοῦ τῷ 720 (Ἐγείρης) ὑπῆρξεν ὁ πορθητής τῆς Ἀδριανούπολεως νικηφόρος Χουδαβεντικιλάρ (Σουλτάνος Μουντάτ δ Α'). Ἀν καὶ ἀπῆλθεν οὗτος ἐκ Τυρολόνης ἀφοῦ μέχρι θεμελίων κατεδάφισε τὸ φρούριον αὐτῆς, οἱ ἀπίστοι, μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐκείνου ἐν Κοσσυφοπεδίῳ, ἐπεσκεύασαν αὐτὸν καὶ εἰς πολλὰ σημεῖα ἀνακαίνισαν ἐκ βάθρων τὸ φρούριον καὶ ὑπίγαγον τοῦτο ἕπει τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατοχήν.

Ο Βαγιαζῆτ Χάν δ Κεραμῆς ἐκνοίεντες τοῦτο μετέπειτα καὶ πάλιν ἐκρήμνισε τὰ τείχη καὶ τὰς πύλας αὐτοῦ. Καὶ νῦν δημος φαίνονται εἰσέτι τὰ ἵχνη τῶν τειχῶν τῆς βορείου πλευρᾶς τῆς πόλεως.

Ο Σουλτάνος Μωάμεθ Χάν δ Πορθητῆς ἐκνοίεντες ταύτην βραδύτερον.

Η Τυρολόνη εἶναι κωμόπολις ἵερα ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ χακίμη (ἀρχοντος, λεγόδικαστον) Ἀδριανούπολεως μὲ (βαθμὸν) ἑκατὸν πεντήκοντα (βαλαντέων) ἀσπρών.

Η ὑποδιοίκησις τῆς Τυρολόνης ἀποτελεῖται ἀπὸ τριάκοντα χωρία. Εἶναι δ' ἡ Τυρολόνη ἔδρα τοποτηρητοῦ διοικητοῦ, ἀρχηγοῦ Γενιτσάρων, ἀγορανόμου, ἀστυνομικῆς διευθύνσεως.

Ἐν καιφῷ Σουλτανικῆς ἐκστρατείας τὸν λαὸν ἐκάστης χώρας τοῦ Κράτους δινομάζουσι μὲ ἐν εἶδος «Οράν» (μέτρον, γνώμων). Εἰς παρομοίαν περίπτωσιν τὸν κάτοικον τῆς Τυρολόνης καλοῦσι μὲ τὸ δνομα τοῦ «Βέη Οὐλάν τοῦ Οράν» (:).

Η πόλις ἔχει ἐν δῷφι τρεῖς χιλιάδας περίπου κεραμοσκεπεῖς μονώρόφους καὶ πολυωρόφους, λιθοκτίστους οἰκίας, ἀποτελούσας δεκαπέντε μουσουλμανικάς καὶ δεκαπέντε χριστιανικάς συνοικίας.

Ίδον τὰ δνόματα τῶν κυριωτέρων δὲς αὐτῶν: Συνοικίαι Ἀραμπαδζῆ -Μπασῆ Μαχαλλεσῆ, Μουσλιχεδδίν Ἐφένδη μαχαλλεσῆ, Κετσεδζῆ Ζαδέ, Ἀππάζ-Ζαδέ, Καραδζῆ Ἀχμέτ Σουλτάν, Μπουρχάν Ζαδέ, Χισάρ · (Ἀκροπόλεως) Μαχαλλεσῆ, Ἐλχάτες Γανί, Μουσταφά Ἐφένδη, Ὁδοὺν παζαρή (ξυλαγορᾶς) μαχαλλεσῆ. Ἐκάστη τούτων ἔχει καὶ ἐν μεσδζήτιον,

(ΤΣΟΡΛΟΥ)

ἀλλ' εἰς τρία μόνον ἔξ αὐτῶν τελεῖται ἡ ἐπίσημος προσευχὴ τῆς Παρασκευῆς. Ἔχει δὲ καὶ δζαμία μὲ πολυπληθεῖς ἐνορίας, ὡς τὸ τῆς συνοικίας Ἀραμπαδζῆ Μπασῆ μαχαλλεσή, κεραμοσκεπές, τὸ Ἐσκί-Δζαμί, δύπερ δὲν είναι μολυβδοσκεπές.

Ἡ Τυρολόᾳ ἔχει φιλανθρωπικά ἰδρύματα: τὸ δζαμίον τοῦ πτωχοτροφείου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἔχον ὑψηλὸν θόλον, ωραῖον ἐστερικὸν διαμέρισμα καὶ αἴθουσαν (σοφᾶν) παραπλεύρως ποὺς τὴν νότιον θύραν. Εἶναι πολὺ φωτεινὸν τέμενος μὲ ἔνα μιναρέν. Ἐπὶ τῆς νοτίου θύρας ὑπάρχει ἐγκεχαραγμένον (εἰς τρεῖς γλώσσας: τουρκήν, περσικήν καὶ ἀραβικήν) τὸ ἔξης χοονόγραμμα:

«Ο ἄναξ Σουλεϊμάν, διδούτης εὐναγῶν ἰδρυμάτων εὐηρεστήθη νὰ κτίσῃ τὸ ίερόν τοῦτο τέμενος. Ἐσυλλογίσθην: Τις συνέθεσε χρονόγραμμα; Ἡ κούσθη τότε ἐναργῶς φωνὴ μυστηριώδης, μαντική, (ἵπτις) είπε τὸ ἔξης χρονόγραμμα: "Ἐκτισεν ἥδη τόπον προσευχῆς δι' ἀγάπην Θεοῦ».

Ἐτος 928 (Ἐγείρης).

Ἐτεον χρονόγραμμα ἐπισκευῆς τοῦ δζαμίου τούτου είναι ἐγκεχαραγμένον δι' ἐμφανῶν χαρακτήρων ἐπὶ τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ τούχου ἀριστερόθεν εἰς τὸν εἰσερχόμενον ἐπὶ τῇ θύρᾳ αὐτοῦ, τὸ κάτωθι:

«Προσευχηθεῖς είπε χρονόγραμμα δι'. Ἐσοί: Δόξα τῷ Ἀγαθοδότῃ, τὸ τέμενος κατέστη ἥδη στερεόν καὶ περιταλλές.

Ἐτος 1006 (Ἐγείρης)

Ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ὑπάρχει τὸ κεραμοσκεπές δζαμίον τοῦ Ἐμπούλ Φέτχ (Πορθητοῦ), δύπερ ἔχει δώδεκα ἴεροδιδασκαλεῖα, ἀλλ' δι μολυβδοσκεπής μεδρεσές (Κουρσούνλοι Μεδρεσέ) τοῦ Σουλεϊμάν Χάν πλησίον τοῦ Ἰμαρέτ-Δζαμί ἀκμάζει ἐπὶ περισσότερον. Οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ διδάσκοντες (;) ἐν αὐτῷ λαμβάνουσι τακτικῶς ἀπὸ τὰ Ἐβραΐα δι', τι λόγῳ κατοικίας, τροφίμων, φωτιστικῶν καὶ λοιπῶν κεκανονισμένων ἐπιδομάτων δικαιοῦνται.

Ἐχει ἐπίσης ἐίκοσι νηπιαγωγεῖα, διόπου διδάσκονται ἀνάγνωσιν ἀλφαριθματίου.

Ἐχει προσέτι δύο πτωχοτροφεῖα, διόπου χορηγοῦνται ἄφθονα φαγητά δις τῆς ἡμέρας εἰς δύος τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτά.

Ἐχει καὶ πολλὰς κρήνας πηγαίους ὅδατος. Ἐπειδὴ τὸ Τσόρλον εὗρισκεται ἐπὶ τοποθεσίας θερινῆς βιοσκῆς, οἱ κατὰ καιρὸν Σουλτάνοι ἀδυνατοῦντες ἐπαρκῶς νὰ ἀρδεύσωται τὴν περὶ τὴν κωμόπολιν ἔκτασιν καὶ νὰ κορέσωσι τὴν δίψαν τῶν δουύλων τοῦ Θεοῦ (κατοίκων αὐτῆς) καὶ ἀλλας μεγάλας ἐδαπάνησαν περιουσίας διατάξαντες εἰδίκῶς ἐκσκαφήν δεξαμενῶν (κινούμενων δι' ἵππων) ἐν εἴδει φρεάτων, ἐκ τῶν δποίων διὰ μαγγανοπηγάδων (κινούμενων δι' ἵππων) ἀντλοῦσι βαθμηδὸν ὕδωρ καὶ διανέμουσιν εἰς τὰς κρήνας.

Αἱ κυριώτεραι κρήναι αὐτῆς εἰναι:

Πρῶτον ἡ ἀρχαία κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν Χάν μὲ τὸ ἐξῆς χρονό-
γραμμα:

«Ο ἄναξ Σουλεϊμάν, Ιδρυτής ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων, πάτοχος
τῆς θαλάσσης καὶ βασιλεὺς τῆς ἔηρᾶς. Ποίησαι Κύριος αὐτὸν εὐπρόσδε-
κτον εἰς τὸν παραδείσον. (Ίδον) ἔφθασε (καὶ) τὸ χρονόγραμμα τῆς Κρήνης:

Δῷη αὐτῷ εἰς ἀντιμισθίαν (τῆς κρήνης) τὸ (παραδείσον νέκταρο)
Κεβσέρ.

Ἐτος 925 (Ἐγειρόης).

(Κατόπιν ἔρχεται) ἡ κρήνη: Νταγιέ Καδήν τσεσμεσῆ (ἡ κρήνη τῆς
τροφοῦ Δεσποίνης), ἀποτελούμενη ἀπὸ τρεῖς πηγὰς ὁέοντος ὕδατος, ἡ κρήνη
Κούντρ Σεφέρ ἀγά, ἡ Ἰμαρέτ-τσεσμεσή, ἡ Ἀδζή-τσεσμεσή (τίκρα πηγὴ—κρή-
νη) εἰς τὴν χριστιανικὴν συνοικίαν, ἡ κρήνη τοῦ Ἰμπραζίμ Ἐφένδη, τοῦ
πρατοῦντος ἡμερολόγιον λογιστοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Χάν τοῦ IV,
πλησίον τοῦ Ἰμαρέτ-Χανίου, ἡ ἐν τῇ ἀγορᾷ κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν ἀγά, το-
ποτηρητοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ Γιενιτσάρων, καὶ ἄλλαι.

Οἱ τεκιέδες τῆς Τυρολόης.

1) Ὁ τεκιές τοῦ Ἀπδῆ Χαλιφέ 2) ὁ τοῦ Κεραδζά Ἀχμέτ Σουλτάν
3) ὁ τοῦ Δαούτ-Δεδέ. Πάντες οὗτοι εἰναι διάσημοι οὐδοὶ (αὐλαὶ) τῶν ὀπα-
δῶν τῆς μονοθεϊστικῆς ποτεως.

Ἡ Τυρολόη ἔχει δέκα δοκτὸν μεγάλα χάνια, διότι κειμένη ἐπὶ τῆς μεγά-
λης δημοσίας ὅδον, ἡ πόλις αὐτῆς μεταβάλλεται εἰς ὠκεανὸν ἀνθρώπων
δις τῆς ἑβδομάδος, λόγῳ ἐμποροπανηγύρεως.

Τὰ χάνια τῆς ὅλα εἰναι στερεὰ καὶ πλούσια. Τέσσαρα δ' ἐκ τούτων
ἔξι δολοκήρυσσοι μολυβδοσκεπῆ. Εἰς μὲν τὴν ἀγορὰν κείνται τὸ Ἀχμέτ-Ἐφέν-
δη-Χάνι, Ταζιεδζῆ-Ζαδέ-Χάνι ἐπὶ δὲ τῆς ὁδοῦ Χηντήρ ἀγά τά: Ὁδα-Μπα-
σῆ-Χάνι, Γιουμουνδζάκ-Ζαδέ-Χάνι, Ἀζτσέ Κοΐλον δύλον Χάνι, Ὁσμάν-
Δεδέ-Χάνι, Δαούδ-Ζαδέ-Χάνι, Χεδαγιέτ-Ούλλάχ- Τσελεπῆ-Χάνι, Κατήρ-
Ναλπαντῆ-Μουσταφᾶ Μπεσὲ Χάνι, Κηζήλ-Μπάζ-Ζαδέ-Χάνι, Χασάμ- Δε-
δέ-Χάνι. Ὄλα τὰ Χάνια ταῦτα εἰναι διάσημα μέγαρα ἔνοδοχείων.

Λουτρά ἔχει δύο: Τὸ πρῶτον εἰναι τὸ τῆς Δαγιέ-Χατούν-Χαμάμ, δι-
πλοῦν (χωριστὰ δι' ἄνδρας καὶ γυναικας), τὸ κτίριον τοῦ ὁποίου εἰναι κομ-
ψόν, δὲ ἀλλὰ λίαν εὐχάριστος, ἀλλὰ τὸ ὄδωρο ὑφάλμυρον. Τὸ δὲ Ἰμαρέτ-
Χαμάμ εἰναι (ἀνάθημα) τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἐπίσης διπλοῦν.
Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσιν εἴκοσι ἔξι εἰσέτι περίπου οἰκιακὰ λουτρά ἀριστο-
κρατικῶν οἰκογενειῶν. Διασημότεροι μεταξὺ τῶν προηγίτων τῆς πόλεως εἰ-

ναι οἱ ἔξης: Σεμσί-Ζαδὲ Τσελεπῆ, Ἀλιμί-Ζαδὲ Ἐφένδη, Γαϊρὶ Ἐφένδη, Μπαλῆ Ἐφένδη, δ στρατηγὸς Ἀλὶ-Μπεσές, οἱ Ἀραμπαδζή Ζαδέδες. Ἡ πόλις ἔχει ἐν ὅλῳ ἔξακόσια καταστήματα ἀλλὰ δὲν ἔχει μπεζεστένιον. Ἐπειδὴ διμως ἐνταῦθα συγκεντρώνται παντούν εἰδους ἐπαγγελματίαι, πλείστοι δ' ἔξ αὐτῶν διαμένουσιν εἰς τὰ χάνια, τὰ πλείστα ἐν τούτων ἔλαβον μορφὴν μπεζεστένιον, διόν εἶναι ἀποτεθησαυρισμένα ὅλα τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα καὶ ἐμπορεύματά των.

Τὸ κομψότερον ἐν τούτοις τιμῆμα τῆς ἀγορᾶς εἶναι ἐσκεπασμένον, συνέπεσε δὲ νὰ κείται παραπλεύρως εἰς τὴν μεγάλην Λεωφόρον. Αἱ δημόσιαι ὁδοί της εἶναι ἐστρωμέναι μὲ λευκοὺς λίθους.

Ἡ ἀγορὰ τῶν παντοπωλῶν ἔτυχε νὰ εὑρεθῇ εἰς μίαν συνοικίαν. Συνέλοντι εἰπεῖν, ἐπειδὴ αἱ ἀγοραὶ αὐτῆς εἶναι κεχωρισμέναι κατὰ συντεχνίας τοῦτο προσδίδει ιδιαιτέραν αἰγῆν καὶ λάμψιν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγορᾶς παρὰ τὸν πρὸς ἀλλήλας ἀνταγωνισμὸν καὶ ἀντίδρασιν ἐκάστης ἔξ αὐτῶν.

Τὸ κλῆμα τῆς πόλεως εἶναι πολὺ γλυκύν. "Ἄν καὶ ἔχει ὄμιτέλους, ἡ σταφυλή της δὲν εἶναι περιζήτητος. Ὁ τυρός της εἶναι περιζητητος καὶ ἔξακουστὸς εἰς τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Περσίαν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε δὲν εἶς τρίμια τυρὸς τῆς Τυρολόης, ὁ νωπός αὐτῆς τυρὸς (ἐν σχήματι) γλώσσης καὶ δὲν πασκάβαλος (κασσός) αὐτῆς δὲν ὄμοιάζουν οὔτε μὲ τὸν σφιγκτὸν τυρὸν (κατήρ) τῆς Κεμάλης οὔτε μὲ τὸν τῆς Μυτιλήνης οὔτε μὲ τὸν τυρὸν «Κουρέΐσε» τῆς Δαμασκοῦ, (εἶναι ἀνώτερος ὅλων τούτων), στέλλεται δ' ὡς δῶρον εἰς βασιλεῖς καὶ πλειστας χώρας.

"Ο τυρὸς τῆς Αἴγυπτου δὲν καλούμενος «δζουπν-ι-χαλούμ» ἐν συγκρίσει μὲ τὸν τῆς Τυρολόης πολὺ ὑπολείπεται ὡς πρὸς τὴν γεῦσιν ὡς δὲ τῆς Βάρνης. "Η δ' ἔξαιρετηκη ποιότης αὐτῶν ἔξηγεται διὰ τοῦ γεγονότος, διότι εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Τυρολόης βόσκουν εἰς ποιμνια πολλαὶ ἔκατοντάδες χιλιάδων προβάτων, τὰ ὅποια ὅλα τρεφόμενα διὰ μυριάδων εἰδῶν χόρτων καὶ ἀνθέων τῶν πεδιάδων καὶ λειμώνων παράγουσιν (ἔξοχον) γάλα.

"Ο λαός τῆς Τρομλόης εὐημερεῖ πολύ. Εἶναι πλούσιος, κάτοχος πολλῶν ἀγαθῶν, ιδιοκτήται χιλιάδων προβάτων.

Πρὸς νότον τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς βυζαντινῆς θαλάσσης (κεῖται) ἡ Ραιδεστός (Τεκφούρ Νταγή καὶ Τεκιρ Νταγή) εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς σταθμοῦ ἐντεῦθεν. Ἐπίσης εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς (!) σταθμοῦ (μιᾶς ήμέρας) πρὸς βορρᾶν κεῖται ἡ πόλις Κήρκ-Κελισά (Κήρκ-Κίλισε—Σαράντα Εκκλησίαι) πρὸς δυσμάς δ' ἡ Ἀδριανούπολις¹⁾ κεῖται εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων σταθμῶν.

Τὰ περίχωρα αὐτῆς ἀποτελοῦνται ἀπὸ χωρία ἀκμάζοντα καὶ πλούσια.

1) Διά τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀδριανούπολεως ὁ Ἐβλιγᾶ Τσελεπῆ ἀφιεροὶ περὶ τὰς 80 σελίδας τοῦ Γ' τ. τοῦ Σεγλαχετναμέ του.

Τὰ προσκυνήματα τῆς Τυρολόγης.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κιοπρουδζῆ εἶναι τὸ προσκύνημα: Ὅσμαν-Δεδὲ ζιγλαρετί. Ἐπειδὴ δὲ λαὸς ὅλης τῆς χώρας τρέφει μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸ ἄτομον τοῦ ὄσιου τούτου, ἀθρόος προσέρχεται μὲ διάφορα τάμιατα (ταξίματα) εἰς ἐπίσκεψιν (τοῦ προσκυνήματος) αὐτοῦ.

Οἱ Μεβλιὰ Μπεχιστῆ Ἐφένδης κατάγεται ἀπὸ τὴν πόλιν Βιζέ (Β.ζύη). Ἀξιωθεῖς τοῦ τάφου (ἀποθανὼν) ἔφθασεν εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐτάφη δὲ ἐν Τυρολόγῃ τῇ αὐλῇ κελλίου ἐρημίτου. Ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου λίθου τοῦ ἔχαραξεν, ἵδιᾳ χειρὶ, τὸ χρονόγραμμά του:

«Ἀπεδήμησεν ἥδη ὁ μακαρίτης... ἐπιτυχῶν τῆς θείας εὐσπλαχνίας». Ἐχει πολλὰ συγγοάματα. Καὶ δὲ Μεβλιὰ (κύριος) Οὐζουν Μπαλῆ ἐφένδης, ὅτε ἀπέθανε διατελῶν καθηγητὴς τοῦ Ἰμαρέτ ἐτάφῃ πλησίον τοῦ ἰεροδιδασκαλείου τούτου ἐπὶ τῆς λεωφόρου.

Ὑπῆρχε σοφός, ἐνάρτος ἀνήρ καὶ συγγοαρένς μοναδικῆς αὐθεντίας εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ «Χαδίς» (Μουσουλμ. πάραδόσεις).

Πλήρως θεασάμενοι τὴν πόλιν ταύτην ἔξεινήσαμεν ἐκ ταύτης πρὸς δυσμὰς καὶ διελθόντες τὴν λιθίνην γέφυραν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν χριστιανῶν πλησίον τοῦ Βιράν - Καλέ (κατηρειπωμένον φρούριον), κείμενον ἐπὶ τῆς ὅχθης τοῦ Σούνδου ἀρθασάμενοι εἰς τὸ χωρίον «Ολάν Μετί» καὶ ἐντεῦθεν μετὰ ἔξαρθρον πορείαν εἰς τὸ ἀκριτικὸν χωρίον «Δουράν - Καρηστηράν» (δὲ ἀναμιγνύων παπνόν), διερχόμενοι διατάξῃ οἰκίας, ἐν δζαμίον, καὶ ἐν χάνιον, εἶναι δὲ μέγας σταθμὸς μεταξὺ Τυρολόγης καὶ (Λουλέ-) Μπουργάνας ἀπέκοντας ἐπατέρωθεν, εἰς ἐποχὴν χειμῶνος, ἐξ ἀκριβῶς ὥρας. Λάκκοι ἐλώδεις καὶ ἀδιατέραστος πηλὸς σχηματίζονται ἐνταῦθα κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐκκινήσαντες ἐντεῦθεν πάλιν πρὸς δυσμὰς ἔφθασάμενοι εἰς τὴν πόλιν Μπουργάν,

Περιγραφὴ τοῦ φρουρίου (Λουλέ-) Μπουργάν.

Τοῦτο ἔκτισεν δὲ βασιλεὺς τοῦ Ἰντερούν (ἢ Ἀϊντερούν) καὶ ἐδώρησεν εἰς τὸν βασιλέα Ἀλίν, υἱὸν τοῦ Γιάνκο. Τόσον δὲ ἡμέασε τὸ φρούριον τοῦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἑκείνην, ὥστε δὲ Ἀλίν διέμενε πότε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Τεκφούρ - σερδᾶ (αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον) καὶ πότε διεχείμαζεν ἐν Μπουργάν, κατὰ δὲ τὸ ἔαρ ἔζηρχετο, πρὸς θεοινήν διαμονήν, εἰς τὰ ὅρη τῆς Στρανδζας.

• Gunnarsson, in Lundeborg, född 1898, gift med konstnären
Hildegardina (Lundeborg) och har en lärdom om
Tyskland. - Häriför är det dock öppet att Tyskland -
• Gunnarsson rinner i lämning vid Madla, vid Ljusnan.

~~Ο πρώτοι αρχηγοί των ιδεών, οι οποίοι επέβαλαν την~~
~~Αριστοτελεία, να μπορεί η κοινωνία να γίνει~~

~~O Land der Macht habe Hoffnung inspizier lahm Spatzen~~

Н Тирслан съял чистота икона отъгоянца и вън дължността си
ханик (архалагъдър) подчинен е на (бабин) иван
пълномощен (басарб) юстиц.

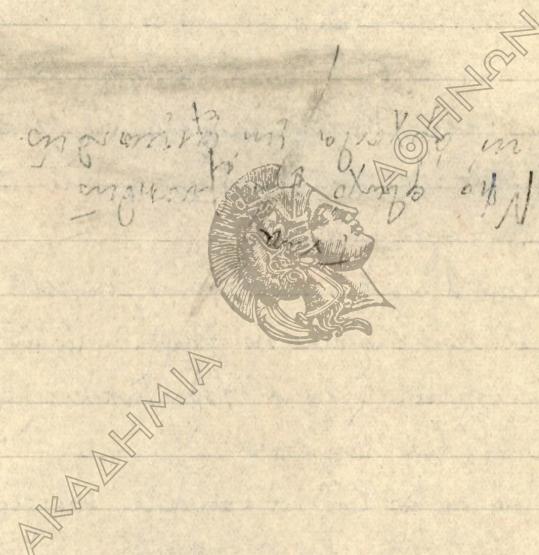
Hintergrund der Tropen ist die hohe Verdunstung und geringe Niederschlag.

~~fibres in hypodermis of testes of larva, appear to be loose, & are no, apparently sclerotized.~~

¶ Після цього було видано міжнародний стандарт, який встановлює норми та методи перевірки якості засобів зберігання та доставки, а також норми та методи перевірки якості засобів зберігання та доставки.

665. pictordeni
(12: 239).
1. Sta. Bago.
(in Taiwan)
Broad-sabre
clawed
Specimen A. A. L.
7-21-1936
n. 162-166

Τι δύτικα προσέλα τη μεγάλη επίστροφή των Ευρωπαίων
Αραιναστή - Ήπαση Μαχαδίου, Μονογράφος Τετραθλόν Μαχαδίου,
Κεροντζάδη, Αππασ-Ζαδή, Καραζά Αχμέτ Σατεράζη
Μπορχάρ Ζαδή, Χιοράς (Αιγαίοπόλις) Μαχαδίου, Βλαχάρ Γαβί,
Μονοβάρα Επερών, Βελαρ Πασαζή (για λαχανάτ) Μαχαδίου.
Επιδότης κοινή έργη ναίτης Μπρούσιου,

(αυτονομία)

ἀλλ' εἰς τρία μόνον ἔξ αὐτῶν τελεῖται ἡ ἐπίσημος προσευχὴ τῆς Παρασκευῆς. Ἔχει δὲ καὶ δζαμία μὲτα πολυπληθεῖς ἑνορίας, ως τὸ τῆς συνοικίας Ἀραμπαδζῆ Μπασῆ μαχαλλεσή, κεραμοσκεπές, τὸ Ἐσκί-Δζαμί, ὅπερ δὲν εἶναι μολυβδοσκεπές.

Ἡ Τυρολόν ἔχει φιλανθρωπικὰ ἴδρυματα: τὸ δζαμίον τοῦ πτωχοτροφείου, ἐπ' ὄντος τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἔχον ὑψηλὸν θόλον, ὥραῖον ἐσωτερικὸν διαμέρισμα καὶ αἴθουσαν (σοφᾶν) παραπλεύρως πρὸς τὴν νότιον θύραν. Εἶναι πολὺ φωτεινὸν τέμενος μὲν ἔνα μιναρέν. Ἐπὶ τῆς νοτίου θύρας ὑπάρχει ἐγκεχαραγμένον (εἰς τρεῖς γλώσσας: τουρκικήν, περσικήν καὶ ἀραβικήν) τὸ ἔξης χρονόγραμμα:

«Ο ἀναξ Σουλεϊμάν, ὁ ἴδρυτής εὐαγῶν ἴδρυμάτων εὐηρεστήθη νὰ κτίσῃ τὸ ιερὸν τοῦτο τέμενος. Ἐουλλογίσθη: Τὶς συνέθεσε χρονόγραμμα; Ἡκούσθη τότε ἐναργῆς φωνὴ μυστηριώδης, μαντική (μῆτις) εἰπε τὸ ἔξης χρονόγραμμα: «Ἐκτισεν ἡδη τόπον προσευχῆς δι' ἀγάπτην Θεοῦ».

Ἐτος 928 (Ἐγείρης).

Ἐτερον χρονόγραμμα ἐπισκευῆς τοῦ δζαμίου τούτου εἶναι ἐγκεχαραγμένον δι' ἐμφανῶν χαρακτήρων ἐπὶ τῆς ἐμφανείας τοῦ τοίχου ἀριστερόθεν εἰς τὸν εἰσερχόμενον ἐκ τῆς θύρας αὐτοῦ, τὸ κάτωθι:

«Προσευχῆς εἰπε χρονόγραμμα ὁ Ἐσιτ: Δόξα τῷ Ἀγαθοδότῃ, τὸ τέμενος κατέστη ἡδη στερεὸν καὶ περικαλλές.

Ἐτος 1006 (Ἐγείρης)

Ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ὑπάρχει τὸ κεραμοσκέπες δζαμίον τοῦ Ἐμπουλι Φέτη (Πορθητοῦ), ὅπερ ἔχει δώδεκα λεροδιδασκαλεῖα, ἀλλ' ὁ μολυβδοσκεπής μεδρεσὲς (Κουρσουνλού Μεδρεσέ) τοῦ Σουλεϊμάν Χάν πλῆσιον τοῦ Ἰμαρέτ-Δζαμί ἀκμάζει ἐπὶ περισσότερον. Οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ διδάσκοντες (;) ἐν αὐτῷ λαμβάνονται τακτικῶς ἀπὸ τὰ Ἐβραΐα δι', λόγῳ κατοικίας, τροφίμων, φωριστικῶν καὶ λοιπῶν κεκανονισμένων ἐπιδομάτων δικαιοῦνται.

Ἐχει ἐπίσης εἴκοσι νηπιαγωγεῖα, ὅπου διδάσκονται ἀνάγνωσιν ἀλφαριθμηταίον.

Ἐχει προσέτι διό πτωχοτροφεῖα, ὅπου χορηγοῦνται ἀρθρονα φαγητὰ δις τῆς ἡμέρας εἰς δλους τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτά.

Ἐχει καὶ πολλὰς κρήνας πηγαίου ὕδατος. Ἐπειδὴ τὸ Τσόρλον εὑρίσκεται ἐπὶ τοποθεσίας θερινῆς βιοσκῆς, οἱ κατὰ καιρὸν Σουλτάνοι ἀδυνατοῦντες ἐπαρκῶς νὰ ἀρδεύωσι τὴν περὶ τὴν κωμόπολιν ἔκτασιν καὶ νὰ κορέσωσι τὴν δίψαν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ (κατοίκων αὐτῆς) καὶ ἀλλας μεγάλας ἐδαπάνησαν περιουσίας διατάξαντες εἰδικῶς ἐκσκαφὴν δεξαμενῶν (κινυστερῶν) ἐν εῖδει φρεάτων, ἐκ τῶν δποίων διὰ μαγγανοπηγάδων (κινουμένων δι' ἵππων) ἀντλοῦσι βαθμηδὸν ὕδωρ καὶ διανέμουσιν εἰς τὰς κρήνας.

Αἱ κυριώτεραι κρήναι αὐτῆς εἰναι:

Πρῶτον ἡ ἀρχαία κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν Χάν μὲ τὸ ἔξης χρονόγραμμα:

«Ο ἄναξ Σουλεϊμάν, ὑδρυτὴς ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων, κάτοχος τῆς θαλάσσης καὶ βασιλεὺς τῆς Ἑρακλέας. Ποιήσαι Κύριος αὐτὸν εὐπρόσδετον εἰς τὸν παραδείσον. (Ἴδού) ἔφθασε (καὶ) τὸ χρονόγραμμα τῆς Κρήνης:

Δῷη αὐτῷ εἰς ἀντιμεσθίαν (τῆς κρήνης) τὸ (παραδείσιον νέκταρος) Κεβσέρ.

Ἐτος 925 (Ἐγείρης).

(Κατόπιν ἔρχεται) ἡ κρήνη: Νταγιέ Καδὴν τεσμεσῆ (ἡ κρήνη τῆς τροφοῦ Δεσποίνης), ἀποτελουμένη ἀπὸ τρεῖς πηγάς ἕρεντος ὕδατος, ἡ κρήνη Κούρτ Σεφέρ ἀγά, ἡ Ἰμαρέτ-τεσμεσί, ἡ Ἀδζή-τεσμεσί (τακρὰ πηγὴ—κρήνη) εἰς τὴν χριστιανικὴν συνοικίαν, ἡ κρήνη τοῦ Ἱπποραχίου Ἐφένδη, τοῦ κρατοῦντος ἡμερολόγιον λογιστοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Χάν τοῦ IV, πλησίον τοῦ Ἰμαρέτ-Χανίου, ἡ ἐν τῇ ἀγορᾷ κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν ἀγά, τοπηρητοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ Γιεγιτσάρων, καὶ ἄλλαι.

Οἱ τεκμέδες τῆς Τυρολόης.

1) Ὁ τεκλὲς τοῦ Ἀπδῆ Χαλιφὲ 2) ὁ τοῦ Κεραδέζὰ Ἀχμέτ Σουλτάν 3) ὁ τοῦ Δαούτ-Δεδέ. Πάντες οὗτοι εἰναι διάσημοι οἰδοὶ (αὖλαι) τῶν ὀπαδῶν τῆς μονοθεϊστικῆς πίστεως.

Ἡ Τυρολόη ἔχει δέκα δόκτω μεγάλα χάνια, διότι κειμένη ἐπὶ τῆς μεγάλης δημιοσίας ὅδον, ἡ πόλις αὕτη μεταβάλλεται εἰς ὡκεανὸν ἀνθρώπων δις τῆς ἔβδομαδός, λόγῳ ἐμποροπανηγύρων.

Τὰ χάνια τῆς ὥλα εἰναι στερεά καὶ πλούσια. Τέσσαρα δ' ἐκ τούτων ἔξ οἰκητῶν μολυβδοσκεπῆ. Εἰς μὲν τὴν ἀγορὰν κείνται τὸ Ἀχμέτ-Ἐφένδη-Χάνι, Τακιεδέζη-Ζαδὲ-Χάνι ἐπὶ δὲ τῆς ὁδοῦ Χηντήρ ἀγὰ τά: Ὁδα-Μπασῆ-Χάνι, Γιουψιορδέζη-Ζαδὲ-Χάνι, Ἀκτσέ Κοΐλον ὁγλοῦ Χάνι, Ὁσμάν-Λεδέ-Χάνι, Δαούδ-Ζαδὲ-Χάνι, Χεδαγιέτ-Ούλλαζ-Τσελεπῆ-Χάνι, Κατήρ-Ναλπαντῆ-Μουσταφᾶ Μπεσὲ Χάνι, Κηζήλ-Μπάζ-Ζαδὲ-Χάνι, Χασάμ-Δεδὲ-Χάνι. Ὄλα τὰ Χάνια ταῦτα εἰναι διάσημα μέγαρα ξενοδοχείων.

Λουτρά ἔχει δύο: Τὸ πρῶτον εἰναι τὸ τῆς Δαγιέ-Χατούν-Χαμάμ, διπλοῦν (χωριστὰ δι' ἄνθρας καὶ γυναικας), τὸ κτίριον τοῦ ὁποίου εἰναι κομψόν, ὁ δὲ ἀηροὶ λίαν εὐχάριστος, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὑφάλμυρον. Τὸ δὲ Ἰμαρέτ-Χαμάμ εἰναι (ἀνάθημα) τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἐπίσης διπλοῦν. Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσιν εἴκοσι ἔξ εἰσέτι περίπου οίκων καὶ λοντρῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν. Διασημότεροι μεταξὺ τῶν προκρίτων τῆς πόλεως εἰ-

ναι οἱ ἔζης: Σεμσί-Ζαδὲ Τσελεπῆ, Ἀλιμὶ-Ζαδὲ Ἐφένδη, Γαϊρὶ Ἐφένδη, Μπαλῆ Ἐφένδη, ὁ στρατηγὸς Ἀλ-Μπεσέ, οἱ Ἀραμπαδζῆ Ζαδέδες. Ἡ πόλις ἔχει ἐν ὅλῳ ἔξακόσια καπαστίματα ἀλλὰ δὲν ἔχει μπεζεστένιον. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνταῦθα συγκεντροῦνται παντοίους εἴδους ἐπαγγελματίαι, πλεῖστοι δ' ἔξι αὐτῶν διαμένουσιν εἰς τὰ χάνια, τὰ πλεῖστα ἐκ τούτων ἔλαβον μορφὴν μπεζεστένιον, ὅπου εἶναι ἀποτεθησαυρισμένα ὅλα τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα καὶ ἐμπορεύματά των.

Τὸ κομψότερον ἐν τούτοις τηῖς ἀγορᾶς εἶναι ἐσκεπασμένον, συνέπεσε δὲ νὰ κείται παραπλεύρως εἰς τὴν μεγάλην Λεωφόρον. Αἱ δημόσιαι ὁδοί της εἶναι ἐστρωμέναι μὲν λευκοὺς λίθους.

Ἡ ἀγορὰ τῶν παντοπολῶν ἔτυχε νὰ εὑρεθῇ εἰς μίαν συνοικίαν. Συνελόντι εἰπεῖν, ἐπειδὴ αἱ ἀγοραὶ αὐτῆς εἶναι κεχωρισμέναι κατὰ συντεχνίας τοῦτο προσδίδει ἴδιαιτέραν αἵγλην καὶ λάμψιν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγορᾶς παρὰ τὸν πρός ἀλλήλας ἀνταγωνισμὸν καὶ ἀντίδρασιν ἐκάστης ^{τοῦ} αὐτῶν.

Τὸ κλῖμα τῆς πόλεως εἶναι πολὺ γλυκύν. "Αν καὶ ἔχει ἀμπέλους, η σταφυλή της δὲν εἶναι περιζήτητος. Ο τυρός της εἶναι περιζητητος καὶ ἔξακουστός εἰς τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Περσίαν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε δὲν εἰς τρίμα τυρὸς τῆς Τυρολόης, ὁ νωπός αὐτῆς τυρὸς (ἐν σχήματι) γλώσσης καὶ δὲν πασκάβαλος (κυστέφι) αὐτῆς δὲν ὅμοιάζουν οὔτε μὲ τὸν σφιγκτὸν τυρὸν (κατήρ) τῆς Κεμάχης οὔτε μὲ τὸν τῆς Μυτιλήνης οὔτε μὲ τὸν τυρὸν «Κουρέεσ» τῆς Λαμασκού (εἶναι ἀνώτερος δὲν τούτων), στέλλεται δ' ὡς δῶρον εἰς βασιλεῖς καὶ πλείστας χώρας.

"Ο τυρὸς τῆς Αιγύπτου δὲ καλούμενος «διαύπτυ-ι-χαλούμ» ἐν συγκρίσει μὲ τὸν τῆς Τυρολόης πολὺ ὑπολείπεται ὡς πρός τὴν γεύσιν ὡς δὲ τῆς Βάρνης. "Η δὲ ἔξαιρετικὴ ποιότης αὐτῶν ἔξηγεται διὰ τοῦ γεγονότος, διτὶ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Τυρολόης βρόσκουν εἰς ποίμνια πολλαὶ ἐκατοντάδες κυλιάδων προβάτων, τὰ δποῖα δὲν τρεφόμενα διὰ μυριάδων εἰδῶν χόρτων καὶ ἀνθέων τῶν πεδιάδων καὶ λειμώνων παράγουσιν (ἔζοχον) γάλα.

"Ο λαὸς τῆς Τυρολόης εὐημερεῖ πολὺ. Εἶναι πλούσιος, κάτοχος πολλῶν ἀγαθῶν, ἴδιοι τῆς κυλιάδων προβάτων.

Πρόδες νότον τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς βιζαντινῆς θαλάσσης (κείται) η Ραιδεστός (Τεκφούρ Νταγή καὶ Τεκίρ Νταγή) εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς σταθμοῦ ἐντεῦθεν. Ἐπίσης εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς (;) σταθμοῦ (μιᾶς ἡμέρας) πρόδες βορρᾶν κείται η πόλις Κήρκη-Κελισά (Κήρκη-Κιλισέ—Σαράντα Εκκλησίαι) πρόδες δυσμάς δ' η Ἀδριανούπολις ¹⁾ κείται εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων σταθμῶν.

Τὰ περίκωρα αὐτῆς ἀποτελοῦνται ἀπὸ χωρία ἀκμάζοντα καὶ πλούσια.

1) Διὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀδριανούπολεως ὁ Ἐβλιγᾶ Τσελεπῆ ἀφιεροῖ περὶ τὰς 60 σελίδας τοῦ Γ' τ. τοῦ Σεγιαχετναμέ του.

Τὰ προσκυνήματα τῆς Τυρολόγης.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κιοπρουδᾶς εἶναι τὸ προσκύνημα: Ὁσμάν-Λεδὲ ζιγλαρετί. Ἐπειδὴ δ λαὸς ὅλης τῆς χώρας τρέφει μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸ ἄτομον τοῦ ὀστίου τούτου, ἀνθρώπος προσέρχεται μὲν διάφορα τάμπατα (ταξίματα) εἰς ἐπίσκεψιν (τοῦ προσκυνήματος) αὗτοῦ.

Ο Μεβλιὰ Μπεχιστῆ Ἐφένδης κατάγεται ἀπὸ τὴν πόλιν Βιζέ (Β.ζύη). Αξιωθεὶς τοῦ τάφου (ἀποθανὼν) ἔφθασεν εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐτάφη δ ἐν Τυρολῷ ἐν τῇ αὐλῇ κελλίου ἐρημίτου. Ἐπὶ τοῦ ἐπιτύμβιου λίθου τον ἐχάραξεν, ἵδιφ χειρὶ, τὸ χρονόγραμμά του:

«Ἀπεδήμησεν ἡδὶ ὁ μακαρίτης...ἐπιτυχῶν τῆς θείας εὐσπλαχνίας». Εχει πολλὰ συγγράμματα. Καὶ ὁ Μεβλιὰ (κύριος) Οὐζούν Μπαλῆ ἐφένδης, ὃτε ἀπέθανε διατελῶν καθηγητῆς τοῦ Ἰμαρὲτ ἐτάφῃ πλησίον τοῦ λειοδιδασκαλείου τούτου ἐπὶ τῆς λεωφόρου.

Υπῆρχε σοφός, ἐνάρετος ἀνὴρ καὶ συγγραφεὺς μοναδικῆς αὐθεντίας εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ «Χαδίς» (Μουσουλμ. παραδόσεις).

Πλήρως θεασάμενοι τὴν πόλιν ταύτην ἐξενιγόμασμεν ἐκ ταύτης πρὸς δυσμὰς καὶ διελθόντες τὴν λιθίνην γέφυραν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν χριστιανῶν πλησίον τοῦ Βιράν - Καλέ (κατηρευπωμένον φρούριον), κείμενον ἐπὶ τῆς ὅχθης τοῦ Σούνῳ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον «Ολάν Μετὶ» καὶ ἐντεῦθεν μετὰ ἐξάωρον πορειῶν εἰς τὸ ἀκραίον χωρίον «Δουζάν - Καρηστήραν» (ὅ ἀναμιγνύνων καπνόν), ὃτεο ἔχει ἐκατὸν οἰκίας, ἐν δζαμίον, καὶ ἐν χάνιον, εἶναι δὲ μέγας σταθμὸς μεταξὺ Τυρολόγης καὶ (Λουλέ -) Μπουργάνας ἀπέχον ἐκατέρωθεν, εἰς ἐποχὴν κειμῶνος, ἐξ ἀκοιβῶς ὥρας. Λάκκοι ἐλώδεις καὶ ἀδιαπέσαστος πηλὸς σχηματίζονται ἐνταῦθα κατὰ τὸν κειμῶνα.

Ἐκκινήσαντες ἐντεῦθεν πάλιν πρὸς δυσμὰς ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν Μπουργάνας.

Περιγραφὴ τοῦ φρουρίου (Λουλέ-) Μπουργάν.

Τοῦτο ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰντερούνν (ἢ Ἀΐντερούνν) καὶ ἐδώρησεν εἰς τὸν βασιλέα Ἀλίν, νίδον τοῦ Γιάνκο. Τόσον δ' ἦκμασε τῷ φρούριον τοῦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὃτε ὁ Ἀλίν διέμενε πότε ἐν Κωνσταντινούπολει εἰς τὸ Τεκφούρ - σεράῃ (ἀντοχατορικὸν ἀνάκτορον) καὶ πότε διεχείμαζεν ἐν Μπουργάν, κατὰ δὲ τὸ ἔαρ ἐξήρχετο, πρὸς θερινὴν διαμονήν, εἰς τὰ δορητὰ τῆς Στράνδας.

ἔστειλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Πύλην τοῦ Κράτους, τὸ δὲ πτῶμα αὐτοῦ ἐτάφη ἐνταῦθα.

Ἐκκινήσαντες καὶ ἐντεῦθεν καὶ διελθόντες πρὸς δυσμὰς τὰ καλῶς καλλιεργούμενα καὶ ἀκμάζοντα χωρία ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον Τυρολόντας (Τυρολόνης).

Περιγραφὴ τοῦ ἀρχαίου φρούριου Τυρολόντας.

Ο κτίτωρ αὐτοῦ εἶναι ὁ Γιάνκο σὺδος τοῦ Μαδιάν, ὃς λέγοντιν. Ο πρῶτος πορθητὴ; αὐτοῦ τῷ 720 (Ἐγείρης) ὑπῆρξεν ὁ πορθητὴς τῆς Ἀδριανούπολεως νικηφόρος Χονδαβεντικάρος (Σούλτανος Μοσχάτης ὁ Α'). Αν καὶ ἀπῆλθεν οὗτος ἐκ Τυρολόντας ἀφοῦ μέχρι θεμελίων πατεδάφισε τὸ φρούριον αὐτῆς, οἱ ἄπιστοι, μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάγατον ἐκείνου ἐν Κοστοφοπεδίῳ, ἐπεσκεύασαν αὐτὸν καὶ εἰς πολλὰ σημεῖα ἀνακαίνισαν ἐκ βάθρων τὸ φρούριον καὶ ὑπίγαγον τοῦτο ὑπὸ τὴν ἴδιαν αὐτῶν κατοχήν.

Ο Βαγιαζίτ Χάν ὁ Κεομυνὸς ἐκνοίεισε τοῦτο μετέπειτα καὶ πάλιν ἐκρήμνισε τὰ τείχη καὶ τὰς πύλας αὐτοῦ. Καὶ νῦν δικαίως φαίνονται εἰσέτι τὰ ἔχνη τῶν τειχῶν τῆς βροσειού πλευρᾶς τῆς πόλεως.

Ο Σούλτανος Μωάμεθ Χάν ὁ Πορθητὴς ἐκνοίεισε ταύτην βραδύτερον.

Η Τυρολόντας εἶναι κομόπολις Ἱερὰ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ χακίμη (ἀρχοντος, ἵεροδικαστοῦ) Ἀδριανουπόλεως μὲ (βαθμὸν) ἑκατὸν πεντήκοντα (βαλαντών) ἀσπρῶν.

Η ὑποδιοικησίς τῆς Τυρολόντας ἀποτελεῖται ἀπὸ τριάκοντα χωρία. Είναι δ' ἡ Τυρολόντας ἔδρα τοποθρητοῦ διουκητοῦ, ἀρχηγοῦ Γιενιτσάρων, διγοριάνων ἀστυνομικῆς διευθύνσεως.

Ἐν καὶ ὡφῇ Σούλτανικῆς ἐκστρατείας τὸν λαὸν ἐκάστης χώρας τοῦ Κράτους δονομάζουσι μὲ ἐν εἶδος «Οράν» (μέτρον, γνώμων). Εἰς παρομίαιν περίπτωσιν τὸν κάτοικον τῆς Τυρολόντας καλοῦσι μὲ τὸ ὄνομα τοῦ «Βεΐ Οὐλάν τοῦ Όράν» (;

Η πόλις ἔχει ἐν ὅλῳ τρεῖς χιλιάδας περίπου κεραμοσκεπεῖς μονώφορους καὶ πολυωρόφους, λιθοκτίστους οἰκίας, ἀποτελούσας δεκαπέντε μουσουλμανικάς καὶ δεκαπέντε χριστιανικάς συνοικίας.

Ίδον τὰ δύομάτα τῶν κυριωτέρων ἔξ αὐτῶν: Συνοικίαι Ἀραμπαδζῆ -Μπασῆ Μαχαλλεσῆ, Μουσλικεδδίν Ἐφένδη μαχαλλεσῆ, Κετσεδζῆ Ζαδέ, Ἀππάζ-Ζαδέ, Καραδζᾶ Ἀχμέτ Σούλταν, Μπουρζάν Ζαδέ, Χισάρ - (Ακροπόλεως) Μαχαλλεσῆ, Ἐλγάτς Γανί, Μουσταφά Ἐφένδη, Ὁδοὺν παζαρή (ξυλαγοφᾶς) μαχαλλεσῆ. Έκάστη τούτων ἔχει καὶ ἐν μεσδέκτιον,

*Εβδομάτη
(XVII Αἴτης)*

*Ιω. Σπαθάρης:
καθηγητής*

*Παναγία
της Σπηλαίων*

πατέρας

πατέρας

πατέρας

πατέρας

πατέρας

πατέρας

πατέρας

πατέρας

ἀλλ’ εἰς τρία μόνον ἔξ αὐτῶν τελεῖται ἡ ἐπίσημος προσευχὴ τῆς Παρασκευῆς. Ἐχει δὲ καὶ δζαμία μὲ πολυπληθεῖς ἑνορίας, ώς τὸ τῆς συνοικίας Ἀραμπαδζῆ Μπασῆ μαχαλλεσῆ, κεραμοσκεπές, τὸ Ἐσκί-Δζαμί, δύπερ δὲν εἶναι μολυβδοσκετές.

Ἡ Τυρολόη ἔχει φιλανθρωπικὰ ἴδια μάτα: τὸ δζαμίον τοῦ πτωχοτροφείου, ἐπ’ ὀνόματι τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἔχον ὑψηλὸν θόλον, δραῖον ἐστερικὸν διαμέρισμα καὶ αἴθουσαν (σοφᾶν) παραπλεύρως πρὸς τὴν νότιον θύραν. Εἶναι πολὺ φωτεινὸν τέμενος μὲ ἔνα μιναρέν. Ἐπὶ τῆς νοτίου θύρας ὑπάρχει ἐγκεχαραγμένον (εἰς τρεῖς γλώσσας: τουρκήν, περσικήν καὶ ἀραβικήν) τὸ ἔξης χρονόγραμμα:

«Ο ἄναξ Σουλεϊμάν, ὁ ἰδρυτὴς εὐναγῶν ἴδρυμάτων εὐηρεστήθη νὰ κτίσῃ τὸ ίερὸν τοῦτο τέμενος. Ἐσυλλογίσθη: Τις συνέθεσε χρονόγραμμα; Ἡ κούσθη τότε ἐναργῶς φωνὴ μυστηριώδης, μαντική, (ἥτις) εἶπε τὸ ἔξης χρονόγραμμα: Ἐκτισεν ἥδη τόπον προσευχῆς δι’ ἀγάπην Θεοῦ».

Ἐτος 928 (Ἐγείρης).

Ἐτερον χρονόγραμμα ἐπισκευῆς τοῦ δζαμίου τούτου εἶναι ἐγκεχαραγμένον δι’ ἐμφανῶν χαρακτήρων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ τοίχου ἀριστερόθεν εἰς τὸν εἰσερχόμενον ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ, τὸ κάτωθι:

«Προσευχηθεὶς εἶπε χρονόγραμμα δέ. Εσοι: Δόξα τῷ Ἀγαθοδότῃ, τὸ τέμενος κατέστη ἥδη στερεόν καὶ περικαλλές.

Ἐτος 1006 (Ἐγείρης).

Ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ὑπάρχει τὸ κεραμοσκεπές δζαμίον τοῦ Ἐμπουλὶ Φέτκη (Πορθητοῦ), δύπερ ἔχει δώδεκα ἵεροδιδασκαλεῖα, ἀλλ’ δὲ μολυβδοσκεπῆς μεδρεσές (Κουφσουνλού Μέδρεσέ) τοῦ Σουλεϊμάν Χάν πλησίον τοῦ Ἰμαρέτ-Δζαμί ἀκριάζει ἐπὶ περισσότερον. Οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ διδάσκοντες (;) ἐν αὐτῷ λαμβάνουσι τακτικῶς ἀπὸ τὰ Ἐβραΐα δι’, λόγῳ κατοικίας, τροφίμων, φωτεικῶν καὶ λοιπῶν κεκανονισμένων ἐπιδομάτων δικαιοῦνται.

Ἐχει ἐπίσης εἴκοσι νηπιαγωγεῖα, δύον διδάσκονται ἀνάγνωσιν ἀλφαριθμάτων.

Ἐχει προσέτι δύο πτωχοτροφεῖα, δύον χορηγοῦνται ἀφθονα φαγητά δις τῆς ἡμέρας εἰς ὅλους τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτά.

Ἐχει καὶ πολλὰς κρήνας πηγαίους ὕδατος. Ἐπειδὴ τὸ Τσόρλου εὐρίσκεται ἐπὶ τοποθεσίας θερινῆς βισκῆς, οἱ κατὰ καιρὸν Σουλτάνοι ἀδυνατοῦντες ἐπαρκῶς νὰ ἀρδεύωσι τὴν περὶ τὴν κωμόπολιν ἔκτασιν καὶ νὰ κορέσωσι τὴν δίψαν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ (κατοίκων αὐτῆς) καὶ ἀλλας μεγάλας ἀδαπάνησαν περιουσίας διατάξαντες εἰδίκῶς ἐκσκαφὴν δεξαμενῶν (κινστερνῶν) ἐν εἴδει φρεάτων, ἐκ τῶν δοπίων διὰ μαγγανοπηγάδων (κινσυμένων δι’ ἵππων) ἀντλοῦσι βαθμηδὸν ὕδωρ καὶ διανέμουσιν εἰς τὰς κρήνας.

Αἱ κυριώτεραι κρήναι αὐτῆς εἰναι:

Πρῶτον ἡ ἀρχαία κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν Χάν μὲ τὸ ἑξῆς χρονόγραμμα:

«Ο ἄναξ Σουλεϊμάν, ὑδροτής ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων, κάτοιος τῆς θαλάσσης καὶ βασιλεὺς τῆς ἔηρᾶς. Ποιήσαι Κύριος αὐτὸν εὐπρόσδεκτον εἰς τὸν παράδεισον. (Ἴδοι) ἐφθασε (καὶ) τὸ χρονόγραμμα τῆς Κρήνης:

Δὴ αὐτῷ εἰς ἀντιμεσθίαν (τῆς κρήνης) τὸ (παραδείσιον νέκταρο) Κεβσέο.

Ἐτος 925 (Ἐγείρης).

(Κατόπιν ἔρχεται) ἡ κρήνη: Νταγὶ Καδὴν τσεσμεσῆ (ἡ κρήνη τῆς τροφοῦ Δεσποίνης), ἀποτελουμένη ἀπὸ τρεῖς πηγὰς ἥρεοντος ὕδατος, ἡ κρήνη Κούντ Σεφέρ ἀγά, ἡ Ἰμαρέτ-τσεσμεσί, ἡ Ἀδζῆ-τσεσμέ (την πηγὴ—κρήνην) εἰς τὴν χριστιανικὴν συνοικίαν, ἡ κρήνη τοῦ Ἰμπραχήν Ἐφένδη, τοῦ κρατοῦντος ἡμερολόγιον λογιστοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Χάν τοῦ IV, πλησίον τοῦ Ἰμαρέτ-Χανίου, ἡ ἐν τῇ ἀγορᾷ κρήνη τοῦ Σουλεϊμάν ἀγά, τοπηρητοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ Γιενιτσάρων, καὶ ἄλλαι.

Οἱ τεκιέδες τῆς Τυρολόης.

1) Ὁ τεκιές τοῦ Ἀπδῆ Χαλιφὲ 2) δ τοῦ Κεραδζὰ Ἀχμέτ Σουλτάν 3) δ τοῦ Δαούντ-Δεδέ. Πάντες οὗτοι εἰναι διάσημοι οὐδοί (αὐλαὶ) τῶν δπαδῶν τῆς μονοθεῖστης πίστεως.

Ἡ Τυρολόη ἔχει δέκα διπτὸ μεγάλα χάνια, διότι κειμένη ἐπὶ τῆς μεγάλης δημοσίας δδοῦ, ἡ πόλις αὕτη μεταβάλλεται εἰς ὡκεανὸν ἀνθρώπων δις τῆς ἔβδομαδός, λόγῳ ἐμποροτανηγύρεως.

Τὰ κάνια τῆς ὅλα εἰναι στερεὰ καὶ πλούσια. Τέσσαρα δ' ἐκ τούτων ἔξ διολκήδου μολυβδοσκεπῆ. Εἰς μὲν τὴν ἀγορὰν κείνται τὸ Ἀχμέτ-Ἐφένδη-Χάνι, Τακιεδζῆ-Ζαδὲ-Χάνι ἐπὶ δὲ τῆς δδοῦ Χηντήρ ἀγά τά: Ὁδα-Μπασῆ-Χάνι, Γιουμουρδζάκ-Ζαδὲ-Χάνι, Ἀκτσέ Κοϊλούν δγλοῦ Χάνι, Ὄσμάν-Δεδέ-Χάνι, Δαούνδ-Ζαδὲ-Χάνι, Χεδαγζέτ-Ούλλάχ- Τσελεπῆ-Χάνι, Κατήρ-Ναλπαντῆ-Μουσταφᾶ Μπεσὲ Χάνι, Κηζήλ-Μπάζ-Ζαδὲ-Χάνι, Χασάμ- Δεδὲ-Χάνι. Ὁλα τὰ Χάνια ταῦτα εἰναι διάσημα μέγαρα ξενοδοχείων.

Λουτρά ἔχει δύο: Τὸ πρῶτον εἰναι τὸ τῆς Δαγιε-Χατούν-Χαμάμ, διπλοῦν (χωριστὰ δι' ἄνθρας καὶ γυναικας), τὸ κτίριον τοῦ δποίου εἰναι κομψόν, δὲ ἀλλοί λίαν εὐχάριστος, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὑφάλμυρον. Τὸ δὲ Ἰμαρέτ-Χαμάμ εἰναι (ἀνάθημα) τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν Χάν, ἐπίσης διπλοῦν. Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσιν εἶκοσι ἔξ εἰσέτι περίπου οἰκιακὰ λουτρὰ ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν. Διασημότεροι μεταξὺ τῶν προκρίτων τῆς πόλεως εἰ-

vai οἱ ἔξης: Σεμσλ-Ζαδὲ Τσελεπῆ, Ἀλιμ-Ζαδὲ Ἐφένδη, Γαϊρὶ Ἐφένδη, Μπαλῆ Ἐφένδη, ὁ στρατηγὸς Ἀλί-Μπεσέ, οἱ Ἀραμπαδζῆ Ζαδέδες. Ἡ πόλις ἔχει ἐν ὅλῳ ἔξακόσια καταστήματα ἀλλὰ δὲν ἔχει μπεζεστένιον. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνταῦθα συγκεντροῦνται παντοίον εἰδους ἐπαγγελματίαι, πλεῖστοι δὲς ἔξ αὐτῶν διαμένουσιν εἰς τὰ χάνια, τὰ πλεῖστα ἐκ τούτων ἔλαβον μορφὴν μπεζεστενίων, διόν εἶναι ἀποτεθησανοισμένα δᾶτα τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα καὶ ἐμπορεύματά των.

Τὸ κομψότερον ἐν τούτοις τμῆμα τῆς ἀγορᾶς εἶναι ἐσκεπασμένον, συνέπεσε δὲ νὰ κεῖται παραπλεύρως εἰς τὴν μεγάλην Λεωφόρον. Αἱ δημόσιαι δᾶται τῆς εἶναι ἐστρωμέναι μὲ λευκοὺς λίθους.

Ἡ ἀγορὰ τῶν παντοποιῶν ἔτυχε νὰ ἐνθεθῇ εἰς μίαν συνοικίαν. Συνελόντι εἰπεῖν, ἐπειδὴ αἱ ἀγοραὶ αὐτῆς εἶναι πεχωρισμέναι κατὰ συντεχνίας τοῦτο προσδίδει ἰδιαιτέραν αἴγλην καὶ λάμψιν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγορᾶς παρὰ τὸν πρὸς ἀλλήλας ἀνταγωνισμὸν καὶ ἀντίδρασιν ἐκάστης ἔξ αὐτῶν.

Τὸ κλῖμα τῆς πόλεως εἶναι πολὺ γλυκύν. Ἐν τούτῳ τοιούτῳ καὶ σταφυλῇ τῆς δὲν εἶναι περιζήτητος. Ὁ τυρὸς τῆς εἶναι περιζήτητος καὶ ἔξακονστός εἰς τὸ Βιζάντιον, τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Περσίαν εἰς τοιούτον βαθμόν, ὅπερ δὲς τοίμα τυρὸς τῆς Τιφλούς, ὁ νωπὸς αὐτῆς τυρὸς (ἐν σχίματι) γλώσσης καὶ δὲκαστάλος (καστεροί) αὐτῆς δὲν διμοιάζουν οὔτε μὲ τὸν σφιγκτὸν τυρὸν (κατήκ) τῆς Κεμαλίζης οὔτε μὲ τὸν τῆς Μυτιλήνης οὔτε μὲ τὸν τυρὸν «Κουρδέσσε» τῆς Δαμασκοῦ (εἶναι ἀνώτερος δᾶλον τούτων), στέλλεται δὲς δῶρον εἰς βασικές καὶ πλείστας χώρας.

Ο τυρὸς τῆς Αλγύπτου ὁ παλούμενος «δέσμωτη-χαλούμ» ἐν συγκρίσει μὲ τὸν τῆς Τυρολόγης πολὺ ὑπολείτεται δῶς πρὸς τὴν γεῦσιν δῶς ὁ τῆς Βάρνης. Ἡ δὲς ἔξαιρετικὴ ποιότης αὐτῶν ἔξηγεται διὰ τοῦ γεγονότος, διό εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Τυρολόγης βροσκούν εἰς ποίμνια πολλαὶ ἐκατοντάδες χιλιάδων προβάτων, τὰ ὅποια δᾶτα τρεφόμενα διὰ μυριάδων εἰδῶν χόρτων καὶ ἀνθέων τῶν πεδιάδων καὶ λειμώνων παραγόντων (ἔξοχον) γάλα.

Ο λαὸς τῆς Τυροκόρης εὐημερεῖ πολὺ. Εἶναι πλούσιος, κάτοχος πολλῶν ἀγαθῶν, ἰδιοκτῆται χιλιάδων προβάτων.

Πρὸς νότον τῆς πόλεως τάντης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς βυζαντινῆς θαλάσσης (κεῖται) ἡ Ραιδεστός (Τεκφούν Νταγή καὶ Τεκίρ Νταγή) εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς σταθμοῦ ἐντεῦθεν. Ἐπίσης εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς (:) σταθμοῦ (μᾶς ἥμέρας) πρὸς βορρᾶν κεῖται ἡ πόλις Κήλρος-Κελισά (Κήλρος-Κελισέ—Σαράντα Εκκλησίαι) πρὸς δυσμάς δὲς ἡ Ἀδριανούπολις¹⁾ κεῖται εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων σταθμῶν.

Τὰ περίκωρα αὐτῆς ἀποτελοῦνται ἀπὸ χωρία ἀκμάζοντα καὶ πλούσια.

1) Διὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀδριανουπόλεως ὁ Ἐβλιγᾶ Τσελεπῆ ἀφιεροῖ περὶ τὰς 60 σελίδας τοῦ Γ' τ., τοῦ Σεγλαχετναμέ του.

Τὰ προσκυνήματα τῆς Τυρολόης.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κιοπρούδζη εἶναι τὸ προσκύνημα: Ὁσμάν-Δεδὲ ζιγλαρετί. Ἐπειδὴ ὁ λαὸς ὅλης τῆς χώρας τρέφει μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸ ἀτομὸν τοῦ δούλου τούτου, ἀθρόος προσέρχεται μὲ διάφορα τάμιατα (ταξίματα) εἰς ἐπίσκεψιν (τοῦ προσκυνήματος) αὐτοῦ.

Οἱ Μεβλὶὰ Μπεχιστῆ Εφένδης κατάγεται ἀπὸ τὴν πόλιν Βιζέ (Βιζύη). Αξιωθεῖς τοῦ τάφου (ἀποθανὼν) ἐφθασεν εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐτάφη δ' ἐν τῷ αὐλῇ κελλίου ἐρημίτου. Ἐπὶ τοῦ ἐπιτυμβίου λίθου τοῦ ἔχαραξεν, ἴδιᾳ χειρὶ, τὸ χρονόγραμμά του:

«Ἀπεδίμησεν ἡδη δ μακαρίτης...ἐπιτυχὸν τῆς θείας εὐσπλαχνίας». Εχει πολλὰ συγγράμματα. Καὶ ὁ Μεβλὶὰ (κύριος) Οὐζούιν Μπαλῆ ἐφένδης, διετέθανε διατελῶν καθηγητὴς τοῦ Ἰμαρέτ ἐτάφη πλησίον τοῦ ιεροδιδασκαλείου τούτου ἐπὶ τῆς λεωφόρου.

Ὑπῆρχε σοφός, ἐνάρετος ἀνήρ καὶ συγγραφεὺς μοναδικῆς αὐθεντίας εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ «Χαδίς» (Μουσούλμ. παραδόσεις).

Πλήρως θεασάμενοι τὴν πόλιν ταύτην ἐξεκινήσαμεν ἐκ ταύτης πρὸς δυσμὰς καὶ διελθόντες τὴν λιθίνην γέφυραν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν χριστιανῶν πλησίον τοῦ Βιούλ - Καλέ (κατηοικωμένον φρούριον), κείμενον ἐπὶ τῆς ὅχθης τοῦ Σούνιο ἐφθασαμεν εἰς τὸ χωρίον «Ολάν Μετί» καὶ ἐντεῦθεν μετὰ ἔξαρδον πορειαν εἰς τὸ ἀκμαῖον χωρίον «Λουχάν - Καρηστηράν» (δ ἀναμιγνύων καπνὸν), ὅπερ ἔχει ἐκατὸν οἰκίας, ἐν δεσμίον, καὶ ἐν χάνιον, εἶναι δὲ μέγας σταθμὸς μεταξὺ Τυρολόης καὶ (Λουλέ-) Μπουργάς ἀπέχον ἐκατέρωθεν εἰς ἐποχὴν χειμῶνος, ἐξ ἀκριβῶς ὅρας. Λάγκοι ἔλωδεις καὶ ἀδιαπέδαστος πηλὸς σχηματίζονται ἐνταῦθα κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐκκινήσαντες ἐντεῦθεν πάλιν πρὸς δυσμὰς ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν Μπουργάζ.

Περιγραφὴ τοῦ φρουρίου (Λουλέ-) Μπουργάζ.

Τοῦτο ἔκτισεν δὲ βασιλεὺς τοῦ Ἰντερούν (ἢ Ἀϊντερούν) καὶ ἐδώρησεν εἰς τὸν βασιλέα Ἀλίν, οὗδον τοῦ Γιάνκο. Τόσον δὲ ἥρμασε τὸ φρούριον τοῦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὥστε δὲ Ἀλίν διέμενε πότε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Τεκφούρ - σερδάτη (αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον) καὶ πότε διεχείμαζεν ἐν Μπουργάζ, κατὰ δὲ τὸ ἔαρ ἐξήρχετο, πρὸς θερινὴν διαμονήν, εἰς τὰ ὅρη τῆς Στράνδζας.